

2/2	Психологічні основи християнської етики.	конфесійність, літургійність, догматичність та етичність; • принципи формування духовності на основі християнських цінностей; • психологічні основи християнської етики. Вміти охарактеризувати людину як духовну, душевну і тілесну цілісність.
2/4	Християнська етика як складник духовності.	
Змістовий модуль 2. Основи християнського вчення		
4/2	Інформаційні джерела християнської етики. Святе Письмо (Біблія).	Знати: • особливості формування Старого і Нового Завіту; • витоки і етапи становлення соціально-етичного вчення християнства. Уміти: • на основі книг Святого Письма аналізувати особливості відносин між Богом і вибраним народом; • розкривати зміст і суть християнської антропології, амартології, есхатології, сотеріології.
0/2	Моральні приклади біблійної історії.	
0/2	Практична робота «Аналіз біблійних висловів».	
2/4	Соціально-етичне вчення християнства.	
2/4	Християнська антропологія.	
2/2	Християнська амартологія.	
2/2	Християнська есхатологія.	
2/2	Християнська сотеріологія.	
Змістовий модуль 3. Християнська етика і мораль VS Виклики сьогодення		
2/2	Вплив християнської етики на формування міжкультурної та міжрелігійної толерантності.	Знати: • специфічність формування міжкультурних та міжрелігійних толерантних відносин в Україні та світі; • роль християнської етики і моралі у вирішенні існуючих проблем у суспільстві; • моральні принципи суспільного життя. Вміти розкривати поняття патріотизму, свободи та відповідальності.
2/2	Практичний вимір християнської етики і моралі.	
2/2	Права людини і релігійна свобода.	

Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	1	Етика як наука та навчальна дисципліна.	6
2	2	Основні тенденції розвитку етики і моралі у сучасному світі.	6
3	4	Місце християнської етики серед аксіологічних систем людства.	6
4	6	Психологічні засади формування почуття милосердя.	6
5	7	Християнська духовність у конфесійному вимірі.	6
6	9	Біблія - стара книга чи стара книга про сучасне?	6
7	11	Біблійна етика.	8
8	12	Еволюція метафорики відносин у стосунках між Богом і вибраним народом.	10
9	13	Проблема смерті та безсмертя в філософії, релігії, психології.	6
10	14	Соціалізація особистості у контексті есхатологічного вчення християнства.	6

11	15	Розвиток сучасної християнської сотеріології.	6
12	16	Органічна концепція соціального життя.	5
13	18	Декларація принципів толерантності і проблеми її імплементації.	5
14	19	Робота, власність і суспільство з точки зору християнства.	6
15	20	Українські церкви і секуляризація.	5
16	21	Християнин в ролі громадянина. Неорелігії.	5
Загальна кількість годин			98

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність критично мислити.
ЗК 3	Здатність працювати в команді.
ЗК 4	Здатність працювати автономно.
ЗК 5	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 8	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 9	Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК11	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ФК 2	Здатність осмислювати релігію як соціальне явище, інтегрувати знання у сфері релігієзнавства та застосовувати їх у різних сферах суспільної діяльності.
ФК 5	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі релігієзнавчого знання.
ФК 7	Здатність класифікувати види та типи релігійної комунікації, аналізувати когнітивні, психологічні та медійні технології впливу релігії на суспільство.
ФК 10	Здатність розробляти і реалізовувати наукові і прикладні проекти у сфері релігієзнавства, а також дотичні до неї міждисциплінарні проекти.
ФК 13	Здатність виявляти сучасні тенденції співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу.
РН 4	Оцінювати і критично аналізувати державно-конфесійні, міжконфесійні та міжрелігійні відносини стан релігійної свободи і релігійної безпеки в Україні та світі.
РН 6.	Ефективно взаємодіяти у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різних рівнів, релігійними організаціями, віруючими й невіруючими особами.
РН 11	Розробляти наукові і прикладні проекти у сфері релігієзнавства з урахуванням цілей та обмежень, а також соціальних, економічних і правових аспектів.

Літературні джерела

1. Святе Письмо.
2. *Актуальні проблеми духовності: Збірник наукових праць Криворізький державний пед. університет*. Кривий Ріг: І.В.І., 2002.
3. Алексеєнко А. Природа духовності. Харків: «Факт», 2004. 238 с.
4. Антологія християнства: хрестоматія з релігієзнавства та культурології / за ред. Г. Лозко. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 416 с.
5. Гонтар В. Діяння та послання святих апостолів. Київ., 2011. 467 с.
6. Духовно-психологічні основи християнської психології // Колективна монографія [Під ред. Гридковець Л.М.]. Львів: Скриня, 2015.
7. Молчанова А. Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога: посібник. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2013. 188. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/154284141.pdf>
8. Євтодюк А. «Основи християнської етики і моралі. Конспект лекцій для студентів усіх напрямів денної форми навчання». Луцьк, 2011.
9. Отич О. Конфліктологія: Конспект лекцій: Навч.-метод. посіб./В.Я. Галаган, В.Ф. Орлов, О.М. Отич. К.: ДЕТУТ, 2008. 273 с.
10. Релігія і суспільство (Релігія і соціокультурні зміни в Центрально-Східній Європі; Засідання ЦК Всесвітньої Ради Церков; PRO EKUMENISM: Документи 2000 р. *Людина і світ*. 2001. № 2-3.
11. Теслюк Г. URL: <http://theological.ucu.edu.ua/tag/galyyna-teslyuk/>
12. Теслюк Г. Книга Осії: Науково-популярний коментар. Львів: Видавництво «Колір ПРО», 2016. 128 с.
13. Теслюк Г. Книга Рути: Науково-популярний коментар. Львів: Видавництво УКУ. 2021. 110 с.
14. Янчук В. Основи християнської етики та моралі. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Луцьк, 2006.
15. Шнакенург Р. Етичне послання нового Завіту. Київ: Дух і літера, 2005. 340 с.
16. Кжишовський Збігнев. Есхатологія Східної Церкви у світлі вчення Отців Церкви. *Міжнародний богословський часопис*. Квартальник сопричастя. COMMUNIO KOINΩNIA (липень – вересень). Львів 1993/3.
17. Крук Р. Основы христианской этики. М. : Триада, 2005. 285 с.
18. Головащенко С. Біблієзнавство. Вступний курс. К.: Либідь, 2001. 496 с.
19. Лукас Лукас Рамон. Біоетика для кожного. Львів : Свічадо, 2007. 176 с.
20. Збірник нормативно-правових актів і документів щодо запровадження предметів духовно-морального спрямування в систему освіти України : навч. метод. посіб. для пед. працівників освіти / І. Л. Сіданіч. - К. : Вид-во ДВНЗ «УМО», 2014. - 168 с.
21. Балл Г. Актуальні методологічні питання дослідження моралі і моральної поведінки. *Соціальна психологія*. 2007. Спец. випуск. С. 14-22.
22. Біблія як «великий код» літератури Середньовіччя. URL: <http://www.bishop.kharkov.ua/kursi-lekcij/istoria-istoria-ukraienskoie-literaturi-h-xvi-st/tema-3-biblia-ak-velikij-kod-literaturi-serednovicca>
23. Білоконь С. Діяльність психолога: допомога чи спроба замінити тайну сповіді в духовному житті християнина. *Пізнай правду*. №2(89). Львів, 2009. С. 31-32.
24. Богуш А. Дефініції «духовність» і «моральність» в аспекті національного виховання в Україні. *Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах: Зб. наук. праць*. К., 2000. Кн. 1. С. 18–23.
25. Васильєва І. Проблема духовного здоров'я людини. *Актуальні проблеми духовності: сучасні реалії та перспективи* : матеріали наук.-практ. конф. з міжн. участю студентів, молодих вчених та викладачів, присвяч. 135-річчю з дня народження видатного лікаря, архієпископа Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького) (Харків, 18 квітня 2012 р.). Х.: ХНМУ, 2012. 124 с.
26. Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України: Збірник наукових праць / За ред. І. Пасічника. Острог, 1998. 444 с.

27. Гаврилюк Т. Антропологічний зміст категорії любові в онтології особистості І.Зізіулуса. *Релігія та Соціум*. Міжнародний часопис. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. № 2 (8). С. 9-15.
28. Гаврилюк Т. Запити сучасної християнської антропології та криза сучасної людини. *Релігія та Соціум*. Міжнародний часопис. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. № 1 (9). С. 92-97.
29. Головков А. Формування соціальної доктрини в Православній Церкві. – Реж. доступу: <http://www.katedral.org.ua/news/27.html>.
30. Докаш В. Актуальна есхатологія в контексті новозавітніх пророцтв (протестантська інтерпретація). *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Філософія. Чернівці: Рута, 1999. № 64, С. 20-23.
31. Докаш В. Есхатологічна футурологія в контексті “ліберальної” філософії протестантизму та нової ортодоксії. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Філософія. Чернівці: Рута, 2005. № 242-243, С. 78-85.
32. Докаш В. Загальнохристиянські аспекти есхатології: наукова інтерпретація. *Філософські обрії*. Науково-теоретичний часопис Інституту філософії ім.Г.С.Сковороди НАН України та Полтавського державного педагогічного університету ім.В.Г.Короленка. Київ-Полтава, 2005. № 15, С. 143-160.
33. Докаш В. П'ятидесятницька есхатологія: етапи становлення, сутнісні характеристики. *Українське релігієзнавство*. 2006. № 41. С. 52-62.
34. Євангелія від Томи. URL: <https://www.ar25.org/article/yevangeliye-vid-fomy-gnostychnyy-apokryf-z-biblioteky-nag-hammadi.html>
35. Історія канону Новозавітніх книг. URL: <http://hram.in.ua/biblioteka/apolohetyka/92-book92/883-title985>
36. Канон Святого Письма: католицький погляд. URL: <http://ugcc.if.ua/novyny/2410-kanon-sviatoho-pysma-katolytskyi-pohliad.html>
37. Карпюк Ю. Християнські цінності – непересічні орієнтири духовного розвитку особистості людини. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. №2. 2012. С. 50-62.
38. Климишин О. Психологія духовності особистості: християнсько-орієнтований підхід: монографія. Івано-Франківськ: Гостинець, 2010. 440 с.
39. Климишин О. У пошуках визначальних основ методології дослідження феномену віри. *Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія*. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2008. Вип. 14. Ч.1. С.163-171.
40. Климишин О. Християнсько-психологічний аналіз сутнісно-функціональної спектральності молитви. *Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія*. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2008. Вип. 15. Ч.2. С.125-137
41. Климишин О.І. Тайна Євхаристії як ініціація духовного зростання особистості. *Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія*. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2011. Вип. 16. Ч.1. С.89-97.
42. Кочан Н. Відокремлення школи від церкви в координатах відкритого суспільства. *Людина і світ*. 2000. № 8.
43. Кочура Н. Культурно-естетична домінанта національного світогляду та її ідеологічна значущість. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук: спец. 09.00.12. «українознавство (філософські науки)». К., 2009. 28 с.
44. Лавриченко Н. Категорії «соціальність», «духовність» і «моральність» в сучасній педагогічній науці. *Шлях освіти*. №1. С. 7-11.
45. Левик Б. Християнська мораль у сучасному українському суспільстві. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. 2010. №19. С. 117-121.
46. Людина в цивілізації ХХІ століття: проблема свободи / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Т. В. Лютий, Г. І. Шалашенко, В. П. Загороднюк. К. : Наук. Думка, 2005. 272 с.
47. Мазницький Б. Есхатологія та утопічні проекти світоупорядкування. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. Збірник наукових праць. К., 2005. № 14, С. 35-42.

48. Мазницький Б. Сутність і природа есхатологічного світостварення. *Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності*. Наукове видання. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2005. № 15, С. 217-224.
49. Малик В. Міжконфесійна та міжетнічна комунікація як форма подолання несумірних парадигм: філософсько-есхатологічний контекст. *Релігія та Соціум*. Міжнародний часопис. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. №2 (4). С. 79-85.
50. Малик В. Соціалізація особистості у контексті есхатологічного вчення Церкви Християн Віри Євангельської. *Релігія та Соціум*. Міжнародний часопис. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. №1 (3), С. 207-213.
51. Осипов А. Онтологія духовності. У 2 томах. Миколаїв, 2008.
52. Пирог Г. Ціннісна природа релігії (аксіологічний аналіз християнства): автореф.дис. на здобуття вченого ступеня канд. філософ. наук: спеціальність 09.00.11 – «релігієзнавство». К.: Інститут філософії імені Г.С. Сковороди Національної Академії Наук України. 2005. 18 с.
53. Повчання Володимира Мономаха дітям URL: <http://litopys.org.ua/pvlyar/yar09.htm>
54. Про мораль, звичаї, обряди. Львів : Свічадо. 2009, 100 с.
55. Про стан і тенденції розвитку релігійної ситуації та церковно-державних відносин в Україні. *Людина і світ*. 2001. № 2-3.
56. Проблема смерті та безсмертя в філософії, релігії, психології URL: <http://sd.net.ua/2012/02/18/problema-smerti-ta-bezsmertya-v-filosofiyi.html>
57. Рікер П. Етика і мораль. *Навколо політики*. К., 1995. С. 269–283.
58. Сергійко В. Духовність як проблема церкви і світу. Християнство і духовність. *Міжнародна науково-практична конференція «Християнство: історія і сучасність»*. К., 1998. С. 11–14;
59. Сергійко В. Органічна концепція соціального життя. *Людина і світ*. К., 2003. № 2. С. 19–24.
60. Сергійко В. Православна етика в минулому і сьогодні. *Мультиверсум. Філософський альманах.*: Зб. наук. Праць. Вип. 9. К., 1999. С. 121–130.
61. Сергійко В. Проблеми розвитку соціального вчення католицизму. *Українське релігієзнавство*. К., 1999. № 10. С. 58–63.
62. Сергійко В. Протестантська етика та її вплив на становлення фахової культури суспільства (історико-філософський та соціальний аспекти). *Студентська науково-практична конференція «Професійна культура сучасного фахівця»*. К., 1999. С. 83–86.
63. Сергійко В. Соціальна концепція католицької церкви. *Професорські читання «XXI століття і культура фахівця» у Київському університеті туризму, економіки і права*. К., 2002. С. 21–26.
64. Ситник П. Духовність як рушійна сила суспільного розвитку. Державне управління в Україні : реалії та перспективи : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. Лугового, В. Князева. – К.: НАДУ, 2005. С. 363-367.
65. Султанова Л. Концептуальні засади функціонування полікультурного суспільства в епоху глобалізації. *Людина у полікультурному суспільстві: навч.-метод. посібник для викладачів вищих навчальних закладів з курсу за вибором для студентів соціогуманітарних спеціальностей / [Пометун О.І., Султанова Л.Ю. та ін.]*. К.: «Інжиніринг», 2010. С. 19-29.
66. Формування біблійного канону в християнській та юдейській традиції URL: <https://www.kpba.edu.ua/statti/1016-formuvannia-bibliinoho-kanonu-v-khrystyianskii-ta-iudeiskii-tradytsii.html>
67. Формування канону Нового завіту URL: <https://credo.pro/2012/02/58317>
68. Формування канону Старого Завіту. URL: <http://ugcc.if.ua/novyiny/2421-formuvannia-kanonu-staroho-zavitu.html>
69. Хартія основних прав Європейського Союзу (Ніцца, 2000 р.) (пол. мовою). URL: <http://www.episkopat.pl>
70. Чому ми віримо у безсмертя та навіщо воно потрібне? – нотатки скептик URL: <https://nashformat.ua/blog/why-do-we-believe-in-immortality-and-why-do-we-need-it>
71. Чорноморець Ю. Православна теологія на шляху до нової парадигми. *Філософська думка-Sententiae*: Спецвипуск №3 (2012) «Християнська теологія і сучасна філософія». Вінниця: ВДТУ, 2013. С. 74-88.

72. Швед З. Співвідношення християнської та екологічної етики. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Філософія. Політологія. К., 2010. № 99.
73. Шевченко Г. Духовні цінності. *Педагогічна газета*. 2001. №4. С. 11.
74. Юзвак Ж. Духовність: погляд психолога. *Початкова школа*. 2000. №3. С. 5-7.
75. Янг Дж. Християнство. / Пер. с англ. К. Савельєва. М., 2004. 384 с.
76. Ястребов М. Учение лютеранских символов о первородном грехе. *Труды Киевской духовной академии*. 1876. № 9. С. 623–673; № 10. С. 226–257; № 12. С. 597–643; 1877. № 2. С. 285–334.
77. Nyczkało N. *Pedagogika Jana Pawła II w XXI wieku: teoria i praktyka: monografia / pod red. Nelli Nyczkało*. Stalowa Wola: Marlex, 2008. 426 с.
78. Tsalamponi E. *The New Testament Canon and Apocrypha in the Orthodox Tradition: The Tension between Uniformity and Diversity / пер. з англ. Р. Скакун*. *Наукові записки Українського католицького університету [Текст] / [ред. рада : Б. Прах (голова) та ін.]*. Львів: Вид-во УКУ, 2009. С. 27-41.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо відвідування:** Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту групи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

Оцінювання

Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

За роботу на семінарському занятті студент може отримати максимум **4 бали**.

4 бали: студент демонструє ґрунтовні знання матеріалу семінарського заняття в повному обсязі, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань семінару, виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

3 бали: студент засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має труднощі при виконанні практичних завдань;

2 бали: студент демонструє фрагментарні знання семінарського заняття, які є частково правильними; відповідь містить грубі помилки у аналізі подій, явищ, фактів, використанні політологічної термінології, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблеми.

1 бал: у випадку, коли студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу.

0 балів: студент не володіє знаннями з семінарського заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Максимальна оцінка – **10 балів**

1. Обґрунтування актуальності проблеми (2 бали).
2. Повнота у розкритті теми (2 бали).
3. Оригінальність і доказовість суджень (2 бали).
4. Структурованість викладу матеріалу (2 бали).
5. Дотримання вимог щодо технічного оформлення (2 бали).

Критерії оцінювання практичної роботи:

Поточна перевірка практичної роботи враховує здатність студентом застосовувати системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою, а також повноту, змістовність і самостійність виконання практичних завдань і оцінюється за 4-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (теми 1-8) усне опитування, завдання, тестування	32
ЗМ 2 (теми 9-18) усне опитування, завдання, тестування	40
ЗМ 3 (теми 19-21) усне опитування, завдання, есе.	12
ІНДЗ	10
Підсумковий тест	6